

کتاب «رویکرد بیم‌سنجی به نظام‌های سلامت: به همراه کدهای R مثال‌های حل‌شده»^۱

نویسنده: امیر تیمور پاینده نجف‌آبادی

ناشر: مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی

سال نشر: ۱۴۰۲

نظام‌های سلامت یکی از کانون‌های اصلی تمرکز سیاست‌گذاران هستند؛ موضوعاتی از این قبیل که دسترسی آحاد جامعه به خدمات ضروری سلامت چگونه است، کارایی و هزینه‌آرائه این خدمات به چه شکل است، و یا هزینه‌آعمال هر تغییر پیشنهادی در نظام سلامت به چه میزان است، همواره از دغدغه‌های اصلی دولتمردان

و سیاست‌گذاران است. پاسخ به این پرسش‌های کلی و بسیاری از پرسش‌های جزئی ذیل آنها با اتکا به دانش اکچوئریال (بیم‌سنجی) ممکن است که نیازمند درک درستی از چندین حوزه مرتبط شامل آمار، اقتصاد، مدیریت ریسک، حسابداری، جمعیت‌شناسی و ریاضیات مالی و نیز اصول مدل‌سازی، ارزیابی و طبقه‌بندی ریسک باشد. در واقع، تمام تصمیمات سیاست‌گذاران در مورد نظام‌های سلامت باید مبتنی بر جنبه‌های مقداری گزینه‌ها و سناریوهای ممکن و همچنین ارزیابی اثرات آنها اتخاذ شود. در این راستا، توصیف آماری وضعیت موجود و برآورد اثرات سیاست‌های پیشنهادی بر نظام سلامت لازمه ایجاد یا اصلاح طرح‌های سلامت است.

به‌رغم اهمیت این موضوع و با وجود روند روبه‌رشد به‌کارگیری دانش و مهارت بیم‌سنجی در بخش مستمری‌ها و بیمه‌های تجاری، هنوز چنین روندی در بخش سلامت کشور مشاهده نمی‌شود؛ در بخش سلامت، کاربست علوم اکچوئریال و بیم‌سنجی در اتخاذ تصمیمات جدید و همچنین ارزیابی طرح‌های موجود با چالش‌های جدی از جمله نبود اطلاعات آماری جامع مواجه است. کمبود منابع و کتب کاربردی در این زمینه از دیگر چالش‌های موجود برای تحلیلگران حوزه سلامت جهت انجام ارزیابی‌های بیم‌سنجی است.

در همین راستا مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی انتشار کتاب «رویکرد بیم‌سنجی به نظام‌های سلامت» را در دستور کار قرار داد.

۱- پاینده نجف‌آبادی، امیر تیمور. (۱۴۰۲). رویکرد بیم‌سنجی به نظام‌های سلامت: به همراه کدهای R مثال‌های حل‌شده. تهران: مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی.

نویسنده کتاب، دکتر امیر تیمور پاینده نجف‌آبادی، استاد دانشگاه شهید بهشتی، که دارای تجارب تحقیقاتی و آموزشی برجسته در این حوزه است، تلاش کرده است در شش فصل، منبعی کاربردی را برای تحلیل‌ها و ارزیابی‌های مقداری در نظام‌های سلامت عمومی و خصوصی مبتنی بر رویکرد بیم‌سنجی در اختیار کارشناسان و تحلیلگران حوزه سلامت قرار دهد. در این خصوص، کتاب ضمن ارائه مقدمه‌ای بر نظام‌های سلامت، چگونگی ارزیابی آنها را به بحث گذاشته است. مبحث مهم دیگر که در این کتاب مد نظر قرار گرفته بیمه مراقبت‌های بلندمدت است؛ موضوعی که باتوجه به شتاب بالای پیرشدن جمعیت در ایران و افزایش احساس نیاز به تدارک این نوع خدمات توسط سالمندان بی‌تردید به یکی از دغدغه‌های مهم سیاست‌گذاران در آینده تبدیل خواهد شد. علاوه بر این، به منظور کاربردی‌شدن مباحث مطرح شده در کتاب، چگونگی استفاده از نرم‌افزار R و بسته‌های اکچوئریال مرتبط با تحلیل‌های نظام‌های سلامت در پیوست کتاب ارائه شده است.

این کتاب علاوه بر آموزش بخش‌های مختلف نظام‌های سلامت، با ارائه پروژه‌های کاربردی، سعی می‌کند، ذهن خواننده را درگیر چگونگی به‌کارگیری مفاهیم فراگرفته شده، در عمل کند. به همین دلیل برخی از پروژه‌ها، مسائل جدیدی هستند که اولین بار توسط نویسنده مطرح شده است و ممکن است حل دقیق آنها مستلزم انجام یک کار پژوهشی دقیق باشد.

در فصل اول کتاب، برخی از مفاهیم مقدماتی و پیش‌نیازهای سایر فصل‌ها، ارائه شده است. بخش اول شامل فصل‌های دوم و سوم می‌شود و بر نظام‌های سلامت عمومی متمرکز شده است. در فصل دوم نظام‌های سلامت با رویکردهای مختلف معرفی و دسته‌بندی شده‌اند. روش‌های ارزیابی (با رویکرد بیم‌سنجی) یک نظام سلامت عمومی در فصل سوم معرفی می‌شوند. بخش دوم این کتاب به تحلیل بیم‌سنجی نظام‌های سلامت خصوصی می‌پردازد. در فصل چهارم بیمه پوشش هزینه‌های درمان (به دو صورت فردی و گروهی) معرفی و چگونگی تحلیل بیم‌سنجی آنها ارائه می‌شود. بیمه‌های کارافتادگی، بیماری‌های صعب‌العلاج و مراقبت‌های بلندمدت در فصل‌های پنجم و ششم معرفی و چگونگی تحلیل بیم‌سنجی آنها ارائه می‌شوند.

نهایتاً در یک پیوست نسبتاً مفصل، چگونگی استفاده از نرم‌افزار R و بسته‌های بیم‌سنجی آن که با تحلیل نظام‌های سلامت مرتبط هستند، شرح داده شده است. در برخی موارد، برنامه‌هایی برای انجام محاسبات لازم توسعه یافته است.